

meetings: European Commission Press release. – Brussels, 28 November 2018. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6548_en.htm

4. EU law: Better results through better application: Communication from the Commission (2017/C 18/02). – Access mode : [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0119(01)&from=EN).

5. Eurobarometer: Support for the euro steady at all-time high levels. – Access mode : https://ec.europa.eu/info/news/eurobarometer-2018-nov-20_en.

6. Europe in May 2019: Preparing for a more united, stronger and more democratic Union in an increasingly uncertain world. The European Commission's contribution to the informal EU27 leaders' meeting in Sibiu (Romania) on 9 May 2019. – Access mode : https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/comm_sibiu_06-05_en.pdf.

7. European Fund for Strategic Investments (EFSI). – Access mode : http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/funding/efsi_en.

8. Leaders' Agenda. – Access mode : https://www.consilium.europa.eu/media/39291/en_leaders-agenda-note-on-strategic-agenda-2019-2024-0519.pdf.

9. Preparing for a more united, stronger and more democratic Union in an increasingly uncertain world. Annex I «Progress on the economic situation». – Access mode : https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/euco-sibiu-annex-i_en.pdf.

10. Statement of the Euro Summit, 14 December 2018. – Access mode : <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/14/statement-of-the-euro-summit-14-december-2018/>.

11. Strategic agenda for the Union in times of change: Conclusions of the European Council of 26 – 27.6.2014, Annex I. – Access mode : <https://www.consilium.europa.eu/media/39245/143477.pdf>.

Олександра РУДІК
магістр філософії

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОРЯДОК ДЕННИЙ ЄС НА 2019 – 2024 РР.: ТОП-10 ПИТАНЬ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ОСТАТОЧНОЇ ДОМОВЛЕНОСТІ

ЄС являє собою систему багаторівневого врядування, що включає в себе 28 демократій на національному рівні, часто з впливовими демократичними силами на нижчих рівнях, і демократичні процеси між інститутами Союзу. Досягнення справедливого, збалансованого компромісу між всіма зацікавленими сторонами часто вимагає чимало часу і тому процес прийняття рішень ЄС зазвичай триває довше, ніж на національному рівні. Проте, незважаючи на цю унікальну політичну

систему та багато додаткових проблем, ЄС зумів виконати зобов'язання, взяті в 2014 р. в стратегічній програмі Європейської Ради та 10-ти політичних пріоритетах Комісії Ж.-К. Юнкера.

До літа 2018 р. Європейська Комісія Ж.-К. Юнкера представила на розгляд Європейському Парламенту та Раді ЄС всі законодавчі пропозиції, які вона зобов'язалася підготувати на початку свого мандату восени 2014 р. Загалом, Комісія розробила 471 нову законодавчу пропозицію, а також додаткові 44 пропозиції, подані свого часу Комісією Ж. М. Баррозу. З них 348 пропозицій було прийнято або узгоджено Європейським Парламентом та Радою протягом поточного мандату. Це свідчить про те, що в 348 випадках Союз зміг домовитися про рух Європи вперед. Примітно, що приблизно в 90 % випадків остаточний компроміс був досягнутий консенсусом в Раді ЄС, тобто підтриманий всіма 28 державами-членами. Комісія зазначає, що це є частиною чітко вираженої тенденції – кількість випадків досягнення консенсусу між 28-ма державами-членами, зростає щороку з моменту набуття чинності Лісабонського договору 1 грудня 2009 р. [5, р. 15].

За останні п'ять років у всіх сферах політики ЄС було досягнуто значного прогресу. Прагнучи детально поінформувати глав держав і урядів перед самітом в Сібю 9 травня 2019 р., Комісія підготувала ряд міркувань та рекомендацій щодо стратегічного порядку денного ЄС на 2019 – 2024 рр. В додатках до рекомендацій Комісія, серед іншого, навела 20 ключових досягнень ЄС за останні п'ять років (Додаток III), а також вказала на 10 законодавчих пропозицій які є «незавершеними справами» (Додаток IV), оскільки все ще перебувають на розгляді у законодавців ЄС: Європейському Парламенті та Раді ЄС. Комісія вважає, що під час розроблення наступного стратегічного порядку денного лідерам ЄС слід пам'ятати про ці пропозиції.

Отже перелічимо та стисло охарактеризуємо кожну з цих «незавершених справ» [5, р. 72 – 74]:

1. Багаторічна фінансова перспектива на 2021 – 2027 рр.
Пропозиції Комісії щодо нової багаторічної фінансової програми на 2021 – 2027 рр., представлені в травні та червні 2018 р., закладають основу для формування більш сучасного та ефективного довгострокового бюджету, який допоможе ЄС зосередитись на ключових пріоритетах. Один євро з кожних 4-х євро планується витрачено на боротьбу зі зміною клімату, а такі програми для молоді, як наприклад Еразмус, отримують більш ніж у два рази більше коштів. Висунуті пропозиції є баченням Союзу, якого всі прагнуть, а також прагматичним планом того, як цього досягти. У цьому й полягає так звана додана вартість ЄС, тобто можливість збільшення інвестування у сфери, де одна держава-член не може діяти самостійно або де ефективніше діяти разом. Ось чому фінансування досліджень та інновацій, європейських стратегічних інвестицій, єдиного ринку та

космічних програм отримують в цілому 187,4 млрд. євро, фінансування зовнішньої діяльності Союзу буде спрямовано 123 млрд. євро, фінансування програм управління кордонами та міграції буде збільшено до 34,9 млрд. євро, а витрати на безпеку і оборону збільшаться до 27,5 млрд. євро. [7].

2. Реформа спільної європейської системи надання притулку.

Останніми роками Європа досягла значних успіхів у сфері міграційної політики і змогла пройти через кризу 2015 – 2016 років. Проте, все ще існує потреба у створенні системи надання притулку, яка є повністю ефективною, гуманною і спроможною протистояти будь-яким майбутнім кризам. Спільна європейська система надання притулку встановлює спільні мінімальні стандарти поводження з усіма шукачами притулку. Вона складається з правової бази, що охоплює всі аспекти процесу надання притулку, а також допоміжного агентства – Європейське управління з надання підтримки шукачам притулку (EASO). Пакет пропозицій щодо реформування системи надання притулку, представлений Комісією в травні та липні 2016 р. має на меті забезпечити баланс між солідарністю та відповідальністю. Ці заходи будуть вигідними шукачам захисту завдяки більш справедливим та одноманітним умовам та простішому і швидшому процесу прийняття рішень. Вони покликані послабити стимули для повторних переміщень, перешкодити пошукам «зручних притулків» (практика, коли шукач притулку подає заяву про надання притулку в більш ніж одній державі-члені ЄС, або обирає державу-член ЄС, віддаючи їй перевагу на основі прийнятих в ній вищих стандартів умов прийому або соціальної допомоги) та підтримувати більш ефективно повернення до пункту відправлення тих, хто не має права залишатися. Правила визначають, яка держава-член ЄС відповідальна за розгляд прохання про надання притулку, будуть зрозумілішими та ефективнішими, з більш структурованою і передбачуваною системою підтримки, тих держав-членів, які опинилися під непропорційним міграційним тиском [11].

3. Електронна конфіденційність (e-Privacy).

Європа є світовим лідером за стандартами захисту даних, але її правила щодо конфіденційності в Інтернеті є застарілими – онлайн-сервіси можуть читати повідомлення людей в Інтернеті та ділитися ними без згоди авторів. 92 % європейців, опитаних у 2016 р., висловилися за гарантування конфіденційності їхніх електронних листів та миттєвих повідомлень. Пропозиція Комісії, представлена 10 січня 2017 р., передбачає заходи спрямовані на оновлення існуючих правил, розширення їх сфери застосування на всіх постачальників (провайдерів) електронних комунікацій. Ці заходи також мають на меті створення нових можливостей для обробки комунікаційних даних та посилення довіри та безпеки на єдиному цифровому ринку – ключової мети стратегії Єдиного цифрового ринку ЄС [2].

4. Електронні докази (e-Evidence) та запобігання поширенню терористичного контенту в Інтернеті.

Злочинці залишають цифрові сліди (в електронних листах або в документах, які зберігаються в хмарних сховищах), які можуть служити доказом в судах. Пропозиція Комісії, подана 17 квітня 2018 р., передбачає запровадження нових правил, адаптованих до реалій цифрової епохи, які полегшують і спрощують отримання поліцією та судовими органами держав-членів доказів, необхідних для розслідування злочинів, переслідування та засудження кримінальних злочинців і терористів [13]. Протягом останніх кількох років великі Інтернет-компанії, такі як Facebook, Twitter і Google, дедалі більше видаляють терористичний контент в Інтернеті. Проте масштаб загрози випереджає заходи у відповідь. Пропозиція Комісії, представлена 12 вересня 2018 р., забезпечить чітку та гармонізовану правову основу для запобігання зловживанню послугами хостингу для поширення терористичного контенту в Інтернеті, шляхом автоматичного видалення такого вмісту протягом однієї години [8].

5. Шенгенська зона – збереження як безпеки, так і вільного пересування людей.

В своєму листі про наміри від 13 вересня 2017 р. Голова Європейської Комісії Ж.-К. Юнкер анонсував розроблення Комісією пакету нормативних актів щодо збереження та зміцнення Шенгенської зони, у тому числі пропозиції щодо оновлення Шенгенського прикордонного кодексу. Пропозиція Комісії, представлена 27 вересня 2017 р., покликана встановити належний баланс між поточними загрозами внутрішній безпеці ЄС, на які необхідно давати ефективну відповідь (наприклад, нелегальна міграція, міжнародний тероризм та транскордонна злочинність), та забезпеченням того, щоб запровадження контролю на внутрішніх кордонах держав-членів залишалось винятковим заходом і не призводило б до невиправданого обмеження вільного пересування людей Європою [9].

6. Сучасні податкові правила для сучасної економіки.

Пропозиція Комісії щодо створення єдиної консолідованої бази корпоративного податку (CCCTB), представлена 25 жовтня 2016 р., полегшила б і здешевила б ведення бізнесу в межах єдиному внутрішнього ринку ЄС. Вона також відкриє багато шляхів ухилення від сплати податків, допомагаючи вирівняти умови для багатонаціональних підприємств [3]. Комісія не пропонує спільні податкові ставки, оскільки кожна держава-член як і раніше самостійно прийматиме відповідні рішення. Міжнародні правила щодо корпоративного оподаткування є особливо застарілими, коли мова йде про цифрові послуги. Сучасний цифровий бізнес (компанії-власники соціальних медіа та мереж, Інтернет-платформи економіки спільної участі, контент-провайдери тощо), роблять значний внесок в зростання економіки ЄС. В глобальній економіці відбуваються вражаючі зміни: 9 з 20-ти провідних компаній світу за ринковою капіталізацією зараз є цифровими, порівняно з однією з 20-ти

десятиліття тому. Пропозиція Комісії щодо податку на цифрові послуги, представлена 21 березня 2018 р., більш чітко встановлює, що податок має сплачуватися там, де отримується прибуток, навіть якщо компанії є віртуальними або мають незначну або нульову фізичну присутність [4]. В пропозиції щодо єдиного простору податку на додану вартість (ПДВ), представленій 18 січня 2018 р., Комісія запропонувала нові правила з метою надання державам-членам більшої гнучкості у встановленні ставок ПДВ, та створення сприятливого податкового середовища для малого і середнього підприємництва. Створення в ЄС єдиного простору ПДВ дозволить різко скоротити втрати від шахрайства з ПДВ, які щороку оцінюються в 50 млрд. євро, та забезпечити доходи бюджетів держав-членів [14].

7. Європейська схема страхування банківських вкладів та підтримка Єдиного фонду врегулювання проблем банків

Пропозиція Комісії щодо Європейської схеми страхування вкладів, представлена 17 листопада 2015 р., завершить роботу щодо створення Банківського союзу і стане важливим компонентом фінансової системи, побудованої на єдиній європейській валюті. Вона доповнить Економічний і монетарний союз, поліпшить захист клієнтів банку та підвищить стабільність та стійкість фінансової системи в зоні євро та за її межами. Підтримка Єдиного фонду врегулювання проблем банків, яка є принципово узгодженою, але ще не функціонує, сприятиме подальшому підвищенню довіри до банківської системи ЄС шляхом надання кредитної лінії Фонду та подальшої мінімізації ризику, що платники податків повинні будуть підтримувати банки, які опинилися на межі банкрутства. Єдиний фонд, який фінансуватиметься за рахунок внесків банків єврозони, має цільовий розмір близько 55 млрд. євро. Розмір програми Backstop відповідатиме розміру Фонду [1].

8. Доступ до безпечної питної води. Представлена 1 лютого 2018 р. пропозиція Європейської Комісії щодо перегляду директиви про якість води, призначеної для споживання людиною (98/83/ЄС), розроблена на основі ініціативи «Право на воду» («Right2Water»), яка збрала 1,6 млн. підписів громадян ЄС в 13-ти державах-членах [15], що стало першим успішним прикладом практичної реалізації механізму європейської громадянської ініціативи, передбаченого ст. 11(4) Договору про Європейський Союз. Пропозиція Комісії має на меті поліпшити доступ до безпечної питної води близько 2-х млн. європейців. Сьогодні, щорічно близько 5 % населення ЄС є під загрозою від проблем із здоров'ям, пов'язаних з питною водою (цей показник значно варіюється між різними державами-членами). Дефіцит води впливає на 11 % населення ЄС. Пропозиція зменшить ризик для здоров'я населення до 1 %, розширить права споживачів (постачальники води повинні будуть надавати споживачам більш чітку інформацію про споживання води, структуру витрат, а також про ціну за літр, що дозволить порівняти ціну

водопровідної води з водою в пляшках). Завдяки безпечнішій водопровідній воді європейці зможуть заощадити кошти, зменшивши споживання бутельованої води, а це, у свою чергу, приведе до зменшення обсягу пластикових відходів та викидів CO₂ в процесі їх переробки. [12].

9. Реформа координації систем соціального забезпечення. В 2017 р. 17 млн. європейців – 3,3 % населення ЄС – жили або працювали в іншій державі-члені, що майже вдвічі більше, ніж десять років тому. Системи соціального захисту спрямовані на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність, старість, материнство / батьківство, сім'я, безробіття, нещасні випадки на виробництві тощо) і є виключною відповідальністю національних органів влади. Це означає, що кожна держава-член ЄС має власну систему соціального забезпечення, які, в результаті, відрізняються одна від одної як з точки зору організації, так і пропонованих переваг (пільг, допомоги тощо). В умовах свободи пересування працівників в ЄС взаємодія між національними системами соціального забезпечення є досить складною, що створює додатковий тягар для працівників, роботодавців і органів соціального забезпечення. 13 грудня 2016 р. Комісія представила на розгляд Європейського Парламенту та Ради ЄС законодавчу пропозицію щодо постанови, яка має зробити правила координації систем соціального забезпечення зрозумілишими, простішими в адмініструванні та дотриманні, а також більш справедливими [10].

10. Інструмент міжнародних публічних закупівель. Світовий ринок публічних закупівель щорічно оцінюється на суму близько 8 трлн. євро, але більше половини його закрито для компаній ЄС, які отримують лише близько 10 млрд. євро контрактів в третіх країнах. Відкриття ринків було б корисним для створення нових робочих місць та економічного зростання в Європі, але також означало б зниження витрат на публічні закупівлі у відповідних країнах. 29 січня 2016 р. Європейська Комісія представила на розгляд Європейського Парламенту та Ради ЄС оновлену законодавчу пропозицію щодо постанови про доступ товарів і послуг третіх країн на внутрішній ринок публічних закупівель ЄС та процедури підтримки переговорів щодо доступу товарів і послуг Союзу на ринки публічних закупівель третіх країн. Постанова передбачає запровадження нового інструменту для боротьби з протекціонізмом багатьох країн за межами Європи, в тому числі, в крайньому випадку, застосування Комісією, після консультацій з державами-членами, цінової санкції до заявок компаній з протекціоністських країн на участь у тендерах на ринку публічних закупівель держав-членів. В результаті тендерні пропозиції від компаній протекціоністських країн подорожують до 20 % від заявленої ними ціни, що надасть компаніям держав-членів та інших країн, які не вживають протекціоністських заходів, конкурентні переваги на ринках публічних закупівель [6].

Список використаних джерел

1. Commission calls for the completion of all parts of the Banking Union by 2018: European Commission Press release. – Brussels, 11 October 2017. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3721_en.htm.
2. Commission proposes high level of privacy rules for all electronic communications and updates data protection rules for EU institutions: European Commission Press release. – Brussels, 10 January 2017. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-16_en.htm.
3. Commission proposes major corporate tax reform for the EU: European Commission Press release. – Strasbourg, 25 October 2016. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3471_en.htm.
4. Digital Taxation: Commission proposes new measures to ensure that all companies pay fair tax in the EU: European Commission Press release. – Brussels, 21 March 2018. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-2041_en.htm.
5. Europe in May 2019: Preparing for a more united, stronger and more democratic Union in an increasingly uncertain world. The European Commission's contribution to the informal EU27 leaders' meeting in Sibiu (Romania) on 9 May 2019. – Access mode : https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/comm_sibiu_06-05_en.pdf.
6. European Commission Takes Action to Open Up International Procurement Markets: European Commission Press release. – Brussels, 29 January 2016. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-178_en.htm.
7. Multiannual Financial Framework 2021 – 2027. – Access mode : https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/eu-budget/documents/multiannual-financial-framework/2021-2027_en.
8. Proposal for a Regulation on preventing the dissemination of terrorist content online. – Access mode : <https://www.europeansources.info/record/proposal-for-a-regulation-on-preventing-the-dissemination-of-terrorist-content-online/>.
9. Questions & Answers: Preserving and strengthening the Schengen area: European Commission Fact Sheet. – Brussels, 27 September 2017. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-3408_en.htm.
10. Questions and Answers on the revision of social security coordination rules: European Commission Fact Sheet. – Brussels, 13 December 2016. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-4302_en.htm.
11. Relocation and Resettlement: EU Member States must act to sustain current management of flows: European Commission Press release. – Brussels, 18 May 2016. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1763_en.htm.
12. Safer drinking water for all Europeans: European Commission Press release. – Brussels, 1 February 2018. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-429_en.htm.

13. Security Union: Commission presents new measures to deny terrorists and criminals the means and space to act: European Commission Press release. – Brussels, 17 April 2018. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3301_en.htm.

14. VAT: More flexibility on VAT rates, less red tape for small businesses: European Commission Press release. – Brussels, 18 January 2018. – Access mode : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-185_en.htm.

15. Water and sanitation are a human right! Water is a public good, not a commodity! // Commission's answer and follow-up. – Access mode : <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful/details/follow-up/2012/000003/en>.

Наталія ФРОЛОВА

*аспірантка кафедри публічної політики
та політичної аналітики НАДУ*

НАПРЯМИ КОМУНІКАЦІЙ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В ЄС

Для держав, які входять до Європейського Союзу новим етапом розбудови гласності та відкритості комунікаційних процесів стало формування Союзу як єдиного утворення. У Лісабонському договорі декларується, що «рішення повинні прийматися відкрито і як можна ближче до громадян» (Стаття 10 Лісабонського договору). Але тут не фіксуються конкретні механізми щодо зобов'язання європейських інституцій інформувати громадян про політику та законодавство, які вони приймають та втілюють у життя [1]. Цей пункт залишає вибір оптимальних видів та способів комунікацій із громадськістю на вибір національних урядів.

Як зазначається в аналітиці ОБСЄ, паралельно зі структурою ЄС Рада Європи розробила додаткові документи зміцнення довіри, які відкривають можливості посилення співробітництва між сторонами – «Керівні засади розвитку та зміцнення НПО в Європі», «Рекомендації щодо правового статусу неурядових організацій в Європі», а також «Кодекс передової практики громадської участі у процесі прийняття рішень», прийнятий у жовтні 2009 р. Конференцією міжнародних неурядових організацій. Ці документи визначають головні напрямки поширення стандартів активної громадської участі за межі ЄС, формують спільне загальноєвропейське розуміння належного будівництва довіри між владою та громадянами [4]. Це закріплює положення ІГС як основи громадянського суспільства та актора комунікацій із органами влади.

У свою чергу, Євросоюз виробив власні механізми комунікації із громадянами. Як зазначає Н.П. Карпчук, ще з часів референдумів, що передували вступу в дію 1992 року Маастрихтського договору, «розрив